

**PRÍHOVOR PREZIDENTA SR
pri príležitosti osláv 81. výročia víťazstva nad
fašizmom**

Liptovský Mikuláš, 10. 5. 2026

Vážení žijúci svedkovia oslobodzovacích bojov druhej svetovej vojny, drahí veteráni,

Vážení pán predseda Národnej rady Slovenskej republiky,

dámy a páni!

Ďakujem vám všetkým, že ste si dnes prišli pripomenúť výročie konca najstrašnejšej vojny v ľudských dejinách.

A keďže dnes je tento deň sviatočný aj inak, dovoľte mi ešte predtým, pozdraviť všetky matky na Slovensku, keďže dnes je Deň matiek. Zaželať im veľa lásky, veľa šťastia, veľa zdravia, čo najviac chvíľ v kruhu svojich blízkych a zaželať celému slovenskému národu, aby slovenské matky už nikdy v budúcnosti nemuseli chodiť oplakávať svojich synov a svoje dcéry na hroby, pretože ich deti museli položiť život za našu slobodu.

Dámy a páni,

Podakujme sa dnes spoločne všetkým, ktorým v nej so zbraňou v ruke bránili našu slobodu. A ticho si spomeňme na tých, ktorí v tomto boji položili obeť najvyššiu.

Slovenská republika je hrdá na bojovníkov, ktorí nasadili svoje životy za slobodnú budúcnosť slovenského národa. A ja dnes v mene celej našej vlasti ďakujem všetkým, ktorí sa spoločne pričínili o porážku nacizmu a vďaka ktorým dnes môžeme žiť v mieri a pokoji.

Ďakujem slovenským vojakom a partizánom!

Ďakujem vojakom Červenej armády, Rumunom, Francúzom i všetkým ostatným národom, ktorí sa zapojili do boja na našom území bojovali za našu slobodu!

Ďakujem Slovenkám a Slovákom, ktorí proti nacizmu bojovali v spojeneckých armádach!

A ďakujem aj všetkým statočným občanom, ktorí svojím tichým, no hodnotovým bojom v zázemí výrazne prispeli k tomu, že sa fašistické zlo podarilo poraziť! Ďakujeme vám!

Vážené dámy, vážení páni,

Ak si dnes pripomíname toto významné historické výročie, skúsme sa teraz spoločne preniesť v našich myšlienkach pred 81 rokov. Vojna zasiahla doslova celý svet, ale najviac práve Európu.

Starý kontinent je v tom čase doslova v troskách. Ľudia blúdia ruinami svojich miest, márne hľadajú svoje niekdajšie domovy a márne pátrajú po tých, od ktorých ich oddelila vojna. Mnohí trpia hladom, zimou a absolútnou stratou viery v to, že svet raz zase bude dobrým miestom na život.

Zo starobylých miest ostali neobývatel'né hromady kamenia. Niekdajšie fabriky nedymia z komínov, ale z pozostatkov požiarov po bombardovaní. Kultúrne pamiatky nedozernej historickej hodnoty sú nenávratne zničené - a s nimi aj étos Európy ako najvyspelejšej a najcivilizovanejšej časti sveta.

Táto civilizácia práve zneužila svoj obrovský ľudský, vedecký, ekonomický i materiálny potenciál na vytvorenie smrtiacej mašinérie, ktorej cieľom bolo ničenie, dobývanie a priemyselné vraždenie miliónov ľudí, ktorých zvrátená nacistická ideológia považovala za menejcenných.

Desiatky miliónov ľudí zahynuli na bojových poliach. Desiatky miliónov utrpeli fyzické aj duševné zranenia, ktoré ich budú sprevádzať do konca života. Stovky miliónov ľudí prišli o niekoho spomedzi svojich najbližších.

Vít'azné mocnosti a ich lídri si vtedy uvedomujú, že niečo podobné sa nikdy viac nesmie zopakovať. Všetkých desí strašidelné deja vu. Ved' len tridsať rokov predtým sa skončila prvá svetová vojna a aj vtedy všetci verili, že takáto hrôza sa v histórii ľudstva odohrala naposledy. A tak vtedy hľadajú spôsob, ako zabrániť tomu, aby už ďalšia generácia ľudí musela obliekať uniformy, čítať mobilizačné vyhlášky a naposledy sa lúčiť so svojimi najbližšími.

A tak sa v troskách starého sveta rodí nový svetový poriadok, ktorý má podobným hrôzám navždy zabrániť. Vznikajú medzinárodné organizácie, stanovujú sa pravidlá na riešenie konfliktov a justícia sa snaží potrestať aspoň tie najohavnejšie vojnové zločiny ako výstrahu pre všetkých, ktorí by v budúcnosti chceli začať kráčať cestou násilia a agresie.

Žiaden systém nie je dokonalý, a nebol dokonalý ani v uplynulých desaťročiach. Ale predsa len dokázal zabezpečiť mier v takom širokom meradle, ako sme ho dovtedy nepoznali. A s výnimkou niektorých historických udalostí, pri ktorých ľuďom stuhla krv v žilách a kedy sa svet tesne minul so všeobecnou devastačnou vojnou, žili celé generácie v mieri a v nádeji, že vojnové šialenstvo sa už nezopakuje.

O to viac vyvoláva obavy pohľad na dnešný svet. 81 rokov po najzničujúcejšej vojne v histórii je úpadok svetového poriadku neprehliadnuteľný. Čoraz viac sa veľmoci a ďalšie štáty prikláňajú k vojenskému riešeniu konfliktov. Zrazu je úplne normálne napadnúť svojho suseda, zaútočiť na iný štát bez vyhlásenia vojny či viesť doslova likvidačné procesy voči celým skupinám obyvateľstva. Mocní tohto sveta čoraz viac rezignujú na diplomatické riešenia a hľadajú vojenské skratky, od ktorých si sľubujú rýchlejšie riešenia svojich skutočných či domnelých problémov.

Vážené dámy, vážení páni,

Ak sa dnes, 81 rokov po konci druhej svetovej vojny, chceme vyhnúť novému záchvatu celosvetového šialenstva, musíme sa vrátiť do histórie.

Aj na začiatku prvej svetovej vojny si vojaci, nadšene oslavujúci jej začiatok, pôvodne mysleli, že do najbližších Vianoc budú z frontu doma. A namiesto toho zažívali štyri roky v zákopoch peklo, o akom sa im nesnívalo ani v najhorších nočných morách.

Aj na začiatku druhej svetovej vojny si niektoré krajiny mysleli, že presadia svoje územné požiadavky krátkymi ozbrojenými konfliktmi, ktorými uspokojia svoje mocenské chůtky, nanovo prekreslia hranice a svet to bude rešpektovať. Výsledkom však bola nakoniec totálna vojna, ktorá neuznávala žiadne medzinárodné pravidlá, žiadne ľudské práva ani žiadne morálne hranice.

Preto z tohto miesta varujem pred podobnými myšlienkami, ktoré sa vyskytujú vo svete čoraz častejšie. Varujem s pohľadom na našich vojnových veteránov a bolestivou myšlienkou na vojnové utrpenie stámiliónov ľudí. Varujem pred pamiatkou každého neznámeho vojaka, ktorý padol v boji, pretože týchto neznámych vojakov boli vo výsledku milióny.

A prosím všetkých, aby vo svojom srdci dali priestor myšlienkach mieru a pokoja, namiesto zloby a nenávisti.

Slovenský národ je národ mierumilovný. A tak v mene tohto mierumilovného národa vyslovujem nádej, že sa čím skôr skončí vojna na Ukrajine, že sa čím skôr skončí vojna na Blízkom východe a že sa čím skôr skončí utrpenie státisícov ľudí na celom svete, ktorý dnes oficiálne nie je vo svetovej vojne, ale mnohé jeho časti takúto vojnu až príliš verne pripomínajú.

Vážené dámy, vážení páni!

Nech nám je koniec druhej svetovej vojny tým najväčším výkričníkom v našich dejinách.

Nech je nám svedkom toho, kde sa končí nenávistná ideológia, organizované násilie a chorobná túžba po moci nad inými národmi.

Nech je nám varovaním, kde sa končia mocenské skratky, ako so zbraňou v ruke vydobýť viac územia či rešpektu. Pretože tie sa končia sa v hrobch neznámych vojakov a v troskách toho, na čo sme kedysi ako civilizácia boli oprávnené hrdí.

Jediné želanie, ktoré môže mať človek v dnešný deň, je želanie mierovej budúcnosti pre slovenský národ i pre celý svet. Nech nám ju Pán Boh dopraje – ale hlavne nech my sami všetci pre ňu urobíme maximum.

Ďakujem a prajem slávnostný deň. Česť a sláva všetkým, ktorí položili životy za našu slobodu.